

A normandiai partraszállásról szóló film, *A leghosszabb nap* viszonylag részletesen és hitelesen idézi meg a 82-es amerikai légideszant sorsát. Az ötvenezer főnyi szövetséges seregből ők az első 24 órában értek partot. Június 6-án éjszaka ejtőernyővel dobták le az alakulatot a feltételezett német vonalak mögé. Felkészítésük ugyanolyan alapos volt, mint a többi csapattesté, de a modern kézfegyvereken kívül kaptak még egy különös kis eszközt, az úgynevezett „békát”. Egy acél laprugóból hajlított maroknyi szerkezet volt, amely összenyomva és elengedve két rövid, éles, kattánó hangot adott: katt-katt. Mindannyiuk zubbonyzsebébe került egy-egy ilyen béka. A felkészítő őrnagy indulás előtt ismertette a szabályt – azt mondta, ha betartják, az eszköz megmentheti az életüket. Demonstrációként egyszer megnyomta a békát, „katt-katt”, pár másodperc múlva kétszer nyomta meg: „katt-katt” és „katt-katt” – ez lesz a jelzés, amivel megtalálhatják egymást a vaksötét bozótban, ismeretlen erdőben, ha fára, mocsárba, árokba esnek vagy egymástól elszakadva az ellenséges terepre tévednek. Egy kattintás a hívójel, két kattintás a válasz. Ugye világos?! Hát vigyázzanak magukra!

A jelzőrendszer jól működött, segítségével számos eltévedt csoport és magányos katona megtalálta bajtársát. Az egyik ejtőernyős elhagyott francia tanya udvarába került. Sűrű sövény vette körül, sötét volt és teljes csönd, hiába fülelt, semmit nem hallott. Megnyomta a békát, semmi válasz. Kisvártatva újra megnyomta – nem jött válasz. A sövény végébe ment és újra jelzett. Végre meghallotta a „katt-katt”-ot, majd gyorsan utána ismét „katt-katt”. Hála az égnek, itt vannak a társai! Kilépett a sövény mögül, a gyenge holdfény valamelyest megvilágította. Fel sem foghatta, hogy öt méterre előtte egy német katona emeli puskáját... A lövés után a német új lövedéket tölt a tárból a csőbe, és halljuk a puska závarzatának kattánásait: „katt-katt” és „katt-katt”.

A fizikában a fény magasabb rendű princípium, mint a hang. A fény a mindenség univerzálisnak ismert elektromágneses rezgéstartományának egyik szelete. Egyszerre tiszta energia és anyagszerű foton – bár ki tudja, mit fedeznek még föl a modern fizikusok. A fény kapcsolat a transzcendenssel, az isteni szimbóluma is.

A hangok megtévesztők lehetnek, kivált sötétben. Csak a vakon született tudna beszámolni a csodálatos szerepváltásról, amivel a hangok, a szagok és a tapintás „helyettesítik” a látást.

Őt érzékszervünkkel be- és felfoghatjuk a világot, amelyben életfeltételeinket találjuk és megteremtjük. Ráadásul „fiziológiai redundanciával” rendelkezünk: ha az egyik szem sérül, a másik ellátja szerepét, bár a térérzékelés megsínyli; ha sötétség borul mindkét szemre, kifinomodik a hallás, szuperérzékennyé fejlődik a tapintás.

Vajon a hangokra vagy a fényekre van nagyobb szükségünk? Másképpen: a siketnek vagy a vaknak nehezebb? Kétségtelen, fény nélkül nincs élet, és itt nemcsak a napfényre, mint minden élet forrására gondolok, hanem olyasmire, hogy a sötétbe zárt csecsemő, ha meg is kapna minden tápanyagot és ellátást, meghalna. Fény nélkül nem volna a Föld felszínén sem állat-, sem növényvilág.

A hang létrejöttéhez és terjedéséhez mechanikai rezgésre képes anyag kell, ilyen a levegő is, amely szintén a földi élet feltétele. Vákuumban nincs hang, de élet sem. Lenyűgöző az érzékek és életfeltételek harmóniája! Ha úgy érezzük, a látható fény és a hallható hangok „börtönébe” zártak vagyunk, akkor sem tagadhatjuk, hogy ez tágas, sőt, rugalmas falú börtön.

A siket, de látó ember szájról olvas, arcizmok rezzenéséből, szemsugarak villanásából ért. Nem hall zenét, de a kottaolvasással zenei élményt szerezhet.

A modern technika is sok mindent pótol, például a hangokat fényjelekre fordítja.

A kép is átalakítható valamelyest hangokra: a Braille-billentyűzettel ellátott számítógép hangszóróiból sávonként vagy soronként hallani lehet egy ábra vagy egy színes kép „optikai tartalmát”. Ekkor is az agy fordít, a magas hangok az ibolyakéket jelentik, a mélyek a vöröset, és így végig a színek sávjain. A letapogatás hasonló, mint a tévékamerában, csak itt „elég” a fényjelből hangjelet csinálni.

Sötétben a hangok mindig mások, mint fényben. Pontosabban a hallóidegekben és az agy barázdáiban működik valami érzékenyebben. Amikor felhős éjjelen minden lámpa kialszik, nagyon gyámoltalan lesz az ember. Tapogatózva, emlékezetből próbál eljutni a zseblámpa vagy a gyufa fiókjáig, s mivel azonnal fényt gyújt, nem is tudja, milyen lenne sokáig sötétben kucorogni.

Félünk a sötétől – feljön a mélyből az „Urangst”, a Jung leírta ősrettegés.

A teremtés első mondata is: legyen világosság!

Bing Crosbyról terjedt el a történet – igaz-e vagy sem? –, hogy náciellenes fellépései miatt a Gestapo le akarta tartóztatni. Tudták, hogy a luganói rádióban készítenek vele hangfelvételt, meg is jelent a kis különítmény, keresve az énekest. A zenei szerkesztő rávette a németeket, hogy várjanak a stúdió folyosóján, amíg elkészül a felvétel, hiszen a birodalmi kultúra ugyebár, tekintettel van a művészetre. Az egyik tiszt megsokallta az óras várakozást, benyitott a szerkesztő szobájába és immár követelte a felvétel befejezését és Crosby kihívását. A szerkesztő közölte, hogy sajnós, félreértés történt, a felvétel már befejeződött. A tiszt berontott a stúdióba, amelynek ajtaja fölött még égett a piros lámpa, és elképedve konstataálta: Crosby magnetofonról énekel.

A takarásban szóló hangok életet mentettek.